

Usmernenie lekárov všeobecnej zdravotnej starostlivosti s vykazovaním ošetrovného a nemocenského v súvislosti s ochorením, kontaktom (izoláciou/ karanténou) alebo špecifickou okolnosťou (zatvorenia definovaných zariadení) súvisiacou pi ochorení COVID-19 v Slovenskej republike

Usmernenie pre VLD a VLDD vydávané MZ SR v spolupráci s MPSVR SR a Sociálnou poisťovňou ku vykazovaniu PN v súvislosti s COVID-19:

V súvislosti s aktuálnym rizikom šírenia nákazy nového koronavírusu SARS-CoV-2, spôsobujúceho ochorenie COVID-19 sa v súlade s opatrením Sociálnej poisťovne vykazovať práceneschopnosť (ďalej len „PN“) a ošetrovanie člena rodiny (ďalej len „OČR“) nasledovným spôsobom:

1. OŠETROVNÉ

Ak dôjde v súvislosti s COVID-19 k uzatvoreniu predškolského zariadenia, školy alebo zariadenia sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje dieťaťu starostlivosť (ďalej len „zariadenie“) z dôvodu rozhodnutia príslušných orgánov (bez nariadenia karanténnych opatrení orgánmi RUVZ) a rodič je nútený zabezpečiť osobnú a celodennú starostlivosť o dieťa doma bez nariadenia karantény resp. domácej izolácie, rodič si môže uplatniť nárok na ošetrovné, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ide o štátne alebo neštátne zariadenie.

Dňa 27. marca 2020 vstúpila do účinnosti novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorá zaviedla tzv. „pandemické ošetrovné“. S prihliadnutím na uvedenú novelu sa upravujú procesy pediatri pri potvrdzovaní potreby ošetrovania detí nasledovne:

S účinnosťou od 27. marca 2020 **pediatri**

- **nepotvrdzujú rodičom zdravých detí do dovŕšenia 11 rokov** (10 rokov + 364 dní) **Žiadosť o ošetrovné** (fialové tlačivo) a ani iné tlačivo, ktorým si chcú rodičia uplatniť nárok na ošetrovné
- **nepotvrdzujú rodičom zdravých detí (t. j. detí bez akútneho zhoršenia zdravotného stavu) s dlhodobou nepriaznivým stavom do dovŕšenia 18 rokov** (17 rokov + 364 dní) **Žiadosť o ošetrovné** (fialové tlačivo) a ani iné tlačivo, ktorým si chcú rodičia uplatniť nárok na ošetrovné
- **potvrdzujú rodičom chorého dieťaťa** (bez ohľadu na vek) nevyhnutnú potrebu osobného a celodenného ošetrovania z dôvodu náhleho zhoršenia jeho zdravotného stavu za predpokladu, ak rodičia dieťaťa nie sú poberateľmi ošetrovného z dôvodu uzatvorenia predškolských a školských zariadení, pričom
 - pediater vypíše časť A Žiadosti o ošetrovné (fialové tlačivo)
 - na II. diel potvrdenia **uvedie dokedy** si choré dieťa vyžaduje osobné a celodenné ošetrovanie
 - oba diely Žiadosti o ošetrovné (fialové tlačivo) odovzdá rodičovi, ktorý si uplatní nárok na ošetrovné zaužívaným spôsobom
- **potvrdzujú rodičom dieťaťa od dovŕšeného 11. roku do dovŕšenia 16 rokov veku** (15 rokov+ 364 dní), ktoré **zatiaľ nejaví známky choroby**, avšak vyžadujú osobné a celodenné ošetrovanie z dôvodu, že jeho **mentálne alebo fyzické schopnosti** mu nedovoľujú zvládnuť pobyt v domácom prostredí bez dozoru rodiča. Potreba osobného a celodenného ošetrovania nie je u týchto detí automatická ale musí ju indikovať pediater. Ako dôvod potvrdenia potreby ošetrovania sa v zdravotnej dokumentácii uvedie diagnóza U07.2, pričom
 - za celé obdobie od 9. marca 2020, kedy sa začali uzatvárať školy, do skončenia krízovej situácie stačí vypísať jednu žiadosť o ošetrovné pre každého rodiča (už nie je potrebné každých 10 dní vypisovať novú žiadosť)
 - pediater vypíše časť A Žiadosti o ošetrovné (fialové tlačivo)
 - na II. diele potvrdenia **neuvedie dokedy** dieťa vyžaduje osobné a celodenné ošetrovanie

- o oba diely Žiadosti o ošetrovné (fialové tlačivo) zašle Sociálnej poisťovni pediater (rodičia žiadajú o potvrdenie telefonicky)
- o každému rodičovi vystaví pediater iba jednu žiadosť o ošetrovné na celé krízové obdobie
- o ak sa potrebujú rodičia počas krízovej situácie prestriedať pri ošetrovaní dieťaťa, pediater vystaví každému rodičovi samostatnú žiadosť o ošetrovné

2. NEMOCENSKÉ

Pre účely eliminácie šírenia nákazy COVID 19 boli prijaté postupy , ktoré sa uplatňujú **pri podozrení na infekciu** (suspektná osoba z infekcie alebo priamy kontakt s chorou laboratórne diagnostikovanou osobou) COVID 19 alebo pri stanovenej diagnóze infekcie COVID 19 **za splnenia nasledovného:**

PN vystavíte osobe, ktorej **bola nariadená karanténa alebo izolácia RÚVZ, (pacientovi, ktorému bola nariadená karanténa z dôvodu podozrenia alebo potvrdenia ochorenia COVID-19 resp. infekcie SARS-CoV-2)** podľa zverejnenia na webovej stránke <https://www.standardnepostupy.sk/klinicky-protokol-spdt-p-klinicky-manazment-podozrivych-a-potvrdenych-pripadov-covid-19/> . Na Potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti lekár krížikom vyznačí kolónku „Karanténne opatrenie“.

Na základe opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/2567/2020 zo dňa 12.03.2020, opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/2640/2020 z 18.3.2020, opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/3012/2020 zo dňa 04.04.2020 a **aktuálneho opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/3172/2020 zo dňa 17.04.2020** stále platí, že

pri ohrození verejného zdravia z dôvodu karantény pre COVID-19 **vystavíte PN** všetkým osobám s prechodným a trvalým pobytom v Slovenskej republike, žijúcim na území Slovenskej republiky nad 90 dní alebo zamestnaným na území Slovenskej republiky, ktoré sa v období od 13.03.2020 od 7.00 vrátili zo zahraničia, vrátane osôb, ktoré s touto osobou žijú v spoločnej domácnosti, na dobu 14 dní.

Upozorňujeme, že podľa opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/3012/2020 zo dňa 04.04.2020 sa všetkým osobám, ktoré od 6. apríla 2020 od 7.00 h vstúpili na územie Slovenskej republiky, nariaďuje izolácia v zariadeniach určených štátom na dobu nevyhnutnú na vykonanie laboratórnej diagnostiky COVID-19 a následne po zistení negatívneho výsledku sa takýmto osobám nariaďuje domáca izolácia v celkovej súhrnnej dobe 14 dní (vrátane osôb žijúcich s takýmito osobami v spoločnej domácnosti). Práve v prípade takýchto osôb môže PN trvať dlhšie ako uvedených 14 dní, pričom **čas trvania PN sa odôvodnene predlžuje o dobu, počas ktorej čakajú na výsledok laboratórnej diagnostiky COVID-19 v zariadeniach určených štátom.**

Podľa opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/3172/2020 zo dňa 17.04.2020 sa na osoby s obmedzenou schopnosťou orientácie a pohybu, tehotné ženy, osoby s onkologickým ochorením, psychiatrickým ochorením, ťažkou poruchou imunity, osoby s osobitnými výživovými potrebami, osoby s chronickými ochoreniami dýchacích ciest, srdca a ciev, osoby s metabolickými poruchami, osoby s epilepsiou, osoby s mentálnou poruchou, osoby so závažnými ochoreniami vyžadujúcimi pokračujúcu injekčnú liečbu v pravidelných intervaloch, zdravotne ťažko postihnuté osoby, osoby nad 75 rokov, **nevzťahuje povinnosť izolácie v zariadeniach určených štátom** za predpokladu, že sa pri vstupe na územie SR preukázali originálom a kópiou potvrdenia od lekára opatreného jeho podpisom a pečiatkou o tom, že ich zdravotný stav spadá pod uvedené zdravotné obmedzenia (neplatí pre osoby staršie ako 75 rokov a osoby blízke a sprevádzajúce). Všetkým uvedeným osobám sa však nariaďuje **povinnosť domácej izolácie a vystavenie PN po dobu 14 dní**, pričom sa pri vstupe na územie SR musia preukázať originálom a kópiou výsledku negatívneho testu RT-PCR na ochorenie COVID-19 nie staršieho ako 48 hodín.

Výnimku z izolácie v zariadeniach určených štátom majú aj maloleté deti, ktoré vstupujú na územie SR bez sprievodu a osoby, ktoré požívajú diplomatické výsady a imunitu. Tieto osoby vrátane osôb, ktoré s nimi žijú v spoločnej domácnosti sú taktiež povinné dodržiavať izoláciu v domácom prostredí po dobu 14 dní a zároveň sú povinné hlásiť sa telefonicky na miestne príslušnom regionálnom úrade verejného zdravotníctva. Zároveň sú povinné kontaktovať bezprostredne po návrate telefonicky alebo elektronicky svojho všeobecného lekára alebo pediatra **za účelom vystavenia PN z dôvodu karantény pre COVID-19** a ak ho nemajú, kontaktujú miestne príslušného lekára samosprávneho kraja.

Vystavenie PN sa **nevzťahuje** na:

- vodičov nákladnej dopravy, ktorí vstupujú na územie Slovenskej republiky za účelom prepravy, nakladania a vykladania tovaru;
- vodičov a posádky zdravotnej služby, ktorí vykonávajú transport pacienta a na vodičov a posádky vykonávajúce prevoz orgánov určených na transplantáciu,
- zamestnancov pohrebných služieb, ktorí zabezpečujú medzinárodnú prepravu ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov na účely pochovania alebo spopolnenia,
- členov posádky lietadla alebo iných členov leteckého personálu, ktorých výkon činnosti je nevyhnutný na vykonanie letu lietadla na leteckú prepravu nákladu na územie Slovenskej republiky, ktorí zotrývajú na palube tohto lietadla, okrem vykonania predletovej prípravy, naloženia alebo vyloženia leteckého nákladu,
- členov posádky lietadla a na iných členov leteckého personálu, ktorých výkon činnosti je nevyhnutný na vykonanie najmä letov lietadiel na humanitárne účely, technických a premiestňovacích letov, repatriačných letov lietadiel, na palube ktorých sa nachádzajú osoby s prechodným alebo trvalým pobytom na území Slovenskej republiky,
- vodičov a posádky osobnej autobusovej dopravy, ktorí vykonávajú prepravu repatriovaných osôb na územie Slovenskej republiky,
- posádku v lodnej nákladnej doprave, ktorí vstupujú na územie Slovenskej republiky za účelom prepravy, nakladania a vykladania tovaru,
- rušňovodičov, vozmajstrov, vlakové čaty a obslužných pracovníkov v železničnej nákladnej doprave, ktorí vstupujú na/z územia Slovenskej republiky za účelom zabezpečenia prepravy medzinárodných nákladných vlakov,
- vodičov nákladnej dopravy, členov posádky lietadla alebo iných členov leteckého personálu, posádku v lodnej nákladnej doprave, rušňovodičov, vozmajstrov, vlakové čaty a obslužných pracovníkov v železničnej nákladnej doprave, ktorí cestujú inými spôsobmi dopravy za predpokladu, že sa presúvajú do miesta, kde budú vykonávať nákladnú dopravu, pričom miesto začiatku dopravy sa nachádza na území Slovenskej republiky; uvedenú skutočnosť musia preukázať potvrdením od zamestnávateľa v štátnom jazyku Slovenskej republiky, označením miesta výkonu práce, identifikačnými údajmi pracovníka/ov a vozidla/vozidiel,
- posádku v lodnej nákladnej doprave, ktorí vystupujú na územie Slovenskej republiky inými spôsobmi dopravy; uvedenú skutočnosť musia preukázať potvrdením od zamestnávateľa v štátnom jazyku Slovenskej republiky,
- po odsúhlasení Ministerstvom zdravotníctva SR na osoby, ktoré vstupujú a opúšťajú územie SR za účelom zabezpečenia liečby vážnych zdravotných stavov svojich alebo osôb im blízkych,
- po odsúhlasení Ministerstvom vnútra SR alebo Ministerstvom obrany SR na tranzit príslušníkov policajných zborov prechádzajúcich územím SR na plnenie úloh vyplývajúcich z členstva v EÚ a príslušníkov ozbrojených síl a NATO,

- po odsúhlasení Ministerstvom vnútra SR na vykonanie tranzitu štátnych príslušníkov členských štátov EÚ navracajúcich sa do domovskej krajiny a prechádzajúcich územím SR bez zastavenia.

Na základe vyššie uvedených opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR **sa vystavenie PN taktiež nevzťahuje na:**

1. osoby, ktoré majú trvalý alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike a majú uzatvorený pracovnoprávny alebo obdobný pracovný vzťah alebo miesto výkonu práce v prihraničných oblastiach na území susedného štátu vo vzdialenosti pozemnou cestnou komunikáciou do 30 km od otvoreného hraničného priechodu na územie SR a sú držiteľmi potvrdenia od zamestnávateľa o takomto výkone práce alebo potvrdenia o takomto výkone práce,
2. osoby, ktoré majú trvalý alebo prechodný pobyt v prihraničných oblastiach susedného štátu do 30 km od otvoreného hraničného priechodu na územie SR a majú uzatvorený pracovnoprávny alebo obdobný pracovný vzťah alebo miesto výkonu práce na území vo vzdialenosti pozemnou cestnou komunikáciou do 30 km od otvoreného hraničného priechodu na územie SR a sú držiteľmi potvrdenia od zamestnávateľa o takomto výkone práce alebo o potvrdení o takomto výkone práce.

Uvedené skupiny osôb sa však musia pri každom vstupe na územie SR preukázať negatívnym testom RT-PCR na ochorenie COVID-19 nie starším ako 30 dní. Táto podmienka nadobúda účinnosť 1. mája 2020.

V odôvodnených prípadoch (mimo prvej a druhej skupiny) môže výnimku udeliť Úrad verejného zdravotníctva SR na základe odôvodnenej písomnej žiadosti člena vlády SR v jeho pôsobnosti. Podmienkou udelenia výnimky na vstup na územie SR je preukázanie sa negatívnym testom RT-PCR na ochorenie COVID-19 nie starším ako 48 hodín.

Okrem prvej a druhej skupiny sa podľa opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OLP/3172/2020 zo dňa 17.04.2020 **vystavenie PN taktiež nevzťahuje na:**

3. osoby, ktoré majú trvalý alebo prechodný pobyt v SR a majú uzatvorený pracovnoprávny vzťah alebo obdobný pracovný vzťah ako zdravotnícky pracovník v Juhomoravskom, Zlínskom, Moravsko-sliezskom alebo Olomouckom kraji Českej republiky a sú držiteľmi potvrdenia od zamestnávateľa o takomto výkone práce. Podmienkou pre uvedené je sa pri každom vstupe na územie SR preukázať negatívnym testom RT-PCR na ochorenie COVID-19 nie starším ako 48 hodín.

Nerešpektovanie opatrenia Úradu verejného zdravotníctva je priestupkom na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z., za ktorý príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva uloží pokutu podľa § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške do 1659 eur.

Ako diagnózu uvediete diagnózu č. **U07.2 – podozrenie z infekcie COVID-19**. V situácii ak sa jedná o pacienta s laboratórne potvrdenou infekciou SARS-CoV-2/ COVID-19 uvediete diagnózu č. **U07.1 - potvrdená infekcia COVID-19**.

Zároveň požiadate pacienta o telefónne číslo a zapíšete ho na viditeľné miesto na tlačive PN. Ako dátum začiatku PN uvediete dátum začiatku nariadenia karantény alebo začiatku karantény pri návrate z cudziny. PN môžete vystaviť aj na základe telefonického alebo e-mailového vyžiadania pacientom. Pacient si NECHODÍ po tlačivo PN, ani ho nikam neodnáša v prípade, ak vás navštívil v ambulancii. Tiež ho nenosí zamestnávateľovi. Vystavenie PN oznámi pacient zamestnávateľovi telefonicky alebo e-mailom.

Bez ohľadu na chýbajúci podpis pacienta (z epidemiologických dôvodov) **lekár zašle spolu II., IIa a III. diel Potvrdenia o dočasnej PN** pobočke Sociálnej poisťovne podľa miesta výkonu práce lekára. Na tento účel môže využiť špeciálnu schránku pobočky Sociálnej poisťovne. Lekár si má viesť excelovský zoznam o vystavených tlačivách PN pre prípad rýchleho preverenia. Lekár vystavenie potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti (PN) uvedie aj do zdravotnej dokumentácie.

Tlačivo Preukaz o trvaní PN zašle ošetrojúci lekár do Sociálnej poisťovne, taktiež tlačivo I. a IV. diel pri ukončení PN.

Ak je na tlačive PN uvedené telefónne číslo pacienta, bude Sociálna poisťovňa kontaktovať pacienta a spíše s ním žiadosť o výplatu nemocenskej dávky. Ak telefónne číslo nie je uvedené, musí Sociálnu poisťovňu kontaktovať pacient telefonicky alebo mailom za účelom výplaty nemocenskej dávky.

Postup pri vydávaní PN z iných dôvodov ako v súvislosti s karanténou pri COVID-19 je štandardný.

Tieto postupy sa majú uplatňovať od 12.3.2020 na území Slovenskej republiky len vo vzťahu k potrebe ošetrovania a k dočasnej pracovnej neschopnosti súvisiacej s COVID-19.

Ak po uplynutí obdobia, na ktoré bola určená karanténa, pacient nemá známky ochorenia, ani nie je pozitívne testovaný na ochorenie COVID-19, dôvod na trvanie karanténnej dočasnej pracovnej neschopnosti zaniká a dočasnú pracovnú neschopnosť lekár ukončí.

To neplatí, ak existuje iný medicínsky dôvod na jej trvanie aj po uplynutí karantény. V takom prípade zmenu diagnózy ošetrojúci lekár zaznamená do zdravotnej dokumentácie a zmenu dôvodu trvania vrátane dátumu tejto zmeny uvedie na tlačive Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti.

Dňa 20. apríla 2020 bolo prijaté Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky v súvislosti s operačnými a intervenčnými výkonmi vo vzťahu k možnému, pravdepodobnému alebo potvrdenému ochoreniu COVID-19 č. OE/3446/89440/2020, na základe ktorého bolo určené, že pre prijatie do zdravotníckeho zariadenia a naplánovanie operačného /intervenčného zákroku pre stredne naliehavé stavy bude dôležité, aby **pacient zostal 14 dní v domácej izolácii** a denne monitoroval svoje zdravie. V tejto súvislosti bude potrebné zabezpečiť nasledovný postup:

- **ošetrojúci lekár vystaví PN štandardným spôsobom po dobu 14 dní pred plánovaným zákrokom,**
- **ako dôvod PN krížikom vyznačí „chorobu“, „úraz“, „chorobu z povolania“, resp. „pracovný úraz“ - nie však „karanténa“,** keďže v týchto prípadoch ide o plánované operačné zákroky nesúvisiace s ochorením COVID-19, a zároveň uvedie **poznámku „izolácia pred operáciou“**
- ako diagnózu uvedie podľa Medzinárodnej klasifikácie chorôb **Z75.1 Osoba čakajúca inde na prijatie do vhodného zariadenia,**
- na tlačive PDPN ošetrojúci lekár uvedie **aj diagnózu, ktorá súvisí s plánovaným operačným zákrokom** (až po ukončení PN),
- PN sa po ukončení izolácie **neukončuje a pokračuje** aj po prijatí do ústavného zariadenia.

Kedy nie je dôvod uznať PN

Na základe § 250b ods. 6 Zákonníka práce v znení zákona č. 66/2020 Z. z. ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony

pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa na základe rozhodnutia príslušného orgánu alebo pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa ako dôsledku vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa. To znamená, že ak sú preventívne uzatvorené školy, predškolské zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti, alebo akékoľvek iné prevádzky (napr. prevádzky maloobchodu, rekreačných zariadení, kultúrnych zariadení, obchodných domov) na základe opatrenia Úradu verejného zdravotníctva, ktorým bolo z dôvodu nariadenia mimoriadnej situácie nariadené

uzatvorenie vymedzených inštitúcií a prevádzok - ide jednoznačne o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, kedy zamestnancovi patrí náhrada mzdy - **nie je dôvodné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti**.

Ak sú uzatvorené prevádzky len na základe vlastného rozhodnutia zamestnávateľa – jednoznačne ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, kedy zamestnancovi patrí náhrada mzdy - **nie je dôvodné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti**.

V prípade zmeny okolností manažmentu a koordinácie opatrení pre zabránenie epidémie COVID-19 budú tieto postupy v spolupráci so Sociálnou poisťovňou a MPSVR SR bezodkladne upravené. Z tohto dôvodu odporúčame pravidelné sledovanie webovej stránky www.standardnepostupy.sk a webovej stránky Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/>

Upozornenie: používanie kódov **U07.1 - potvrdená infekcia COVID-19** alebo **U07.2 podozrenie z infekcie COVID-19** môžete použiť aj v prípade, ak Váš informačný systém nebol ešte prekonfigurovaný. V takomto prípade uvidíte tieto kódy ako „nepokrytý kód U07.1 a nepokrytý kód U07.2“. Prechodne ich aj v tomto formáte bude Sociálna poisťovňa akceptovať. NCZI je upovedomené o prijatí tohto usmernenia v súvislosti s nadväznosťou na príslušný **Štandardný postup pre rýchle usmernenia klinického manažmentu detských a dospelých pacientov s novým koronavírusom 2019 (COVID-19) a jeho prílohu č. 4**